

5. Евинтов В.И. Международный и внутренний правопорядок в структуре международного сообщества / Реализация международно-правовых норм во внутриведомственном праве. – К., 1992. – С. 26.

6. Мережко О.О. Співвідношення міжнародного та національного права // Юстиніан. – № 2. – 2009.

7. Теліпко В.Е., Овчаренко А.С. Міжнародне публічне право. Навчальний посібник., Київ, 2010 р., с. 25.

Нескородь Н.В.

студентка,

Національний юридичний університет

імені Ярослава Мудрого

ЦИФРОВІ ПРАВА ЛЮДИНИ В АСПЕКТІ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Розвиток у світі інформаційно-комунікаційних технологій сприяє виникненню нових видів суспільних відносин, ускладнених іноземним елементом, які складають предмет міжнародного приватного права. Разом з цим виникають і нові фундаментальні права, що потребують особливого захисту. В науковій літературі такі права називають цифрові права людини (або англійською digital human rights).

Базові цифрові права людини, на думку деяких вчених, містять право доступу до електронної мережі, право вільно спілкуватися і висловлювати думки у всесвітньому павутинні, і право на недоторканність приватної сфери. Саме останній вид цифрових прав викликає найбільше дискусій та є об'єктом цього дослідження, адже значного збільшення зазнали трансграничні потоки персональних даних. Нові технології і глобалізація зумовили появу проблем для захисту персональних даних, а масштаби їх збору і використання значно зросли.

Тема захисту особистих даних все частіше стає предметом наукових досліджень, серед яких вагоме місце посідають ґрунтовні праці О. А. Баранова [1], С. Л. Гнатюка [2], Ю. І. Крилова [3], А. І. Маращука [4], К. С. Мельника [5], А. В. Пазюка [6], В. О. Серьогіна [7], І. М. Сопілко [8] та інших вчених. Проте ця проблема та шляхи її вирішення знаходяться все ще на початку дослідження.

Перша проблема є більш теоретичною та пов'язана з неузгодженістю в українському законодавстві синонімічних поняттю «персональні

данні» категорій. Зокрема, як синоніми вживаються: «конфіденційна інформація», «інформація про фізичну особу», «інформація про особисте та сімейне життя», а також європейська категорія «чутлива інформація» [9, с. 200]. Для міжнародного приватного права також велике значення має те, що поняття «персональні дані» в різних країнах тлумачаться по-різному, а це в свою чергу ускладнює прийняття уніфікованих актів для регулювання нових суспільних відносин.

Другим важливим аспектом захисту персональних даних у мережі Інтернет є проблема надмірного збору та опрацювання персональних даних з боку державних структур. Декларованими цілями такої діяльності є: боротьба з тероризмом, запобігання та розслідування злочинів (наприклад, таких як відмивання грошей, наркобізнес), недопущення громадських заворушень, покращення у сфері надання послуг тощо. Способами отримання даних є: збір з відкритих джерел, офіційні звернення до розпорядників, прямий доступ до серверів, перехоплення інформації, використання третіх осіб для отримання доступу. Така діяльність породжує сумніви щодо її відповідності до чинних міжнародних стандартів і норм (зокрема правил щодо обмеженості збирання, ненадмірності даних, визначення цілі, знищення чи знеособлення даних у відповідний час, забезпечення гарантій для суб'єкта даних).

Третім, найбільш дискусійним, питанням на сучасному етапі дослідження захисту персональних даних в мережі Інтернет стало право на забуття. У 2010 році Європейська комісія опублікувала своє послання «Багатосторонній підхід до захисту особових даних у Європейському союзі» [10]. Саме у ній уперше було дано визначення права на забуття в Інтернеті. Коротко кажучи це право бути власником своєї приватної інформації у мережі Інтернет.

А на практиці уперше це право спрацювало у травні 2014 року. Тоді Європейський суд розглядав справу іспанського громадянина Маріо Костехи Гонсалеса проти корпорації Google. Його рішення, винесене на основі Директиви 95/46ЕС, а також глави 8 Хартії Європейського союзу з прав людини, зобов'язало Google видалити всі посилання, що містять ім'я Гонсалеса, з іспанського піддомену Google.es. Після цієї гучної справи було подано більше 500000 заяв до корпорації Google і їх кількість зараз лише зростає. Далі право на забуття поширило свій вплив у Європейських країнах, Росії, та в окремих рішеннях суду Японії.

Отже, питання захисту персональних даних у мережі Інтернет, відносно нове, а тому, воно має цілий ряд проблемних аспектів у своєму

змісті. Проте, на нашу думку, це є позитивною тенденцією щодо законодавчого закріплення. Відносини, що виникають в мережі також зумовлюють необхідність вирішення проблеми конфлікту юрисдикцій, адже найчастіше вони мають транскордонний характер. Це свідчить про необхідність уніфікації норм на міжнародному рівні для успішного захисту прав людини. Таким чином, для належного врегулювання нових суспільних відносин необхідно досягнути балансу інтересів держав та захисту фундаментальних прав людини в цифрову епоху.

Список використаних джерел:

1. Баранов О.А., Брижко В.М. Захист персональних даних у сфері Інтернет речей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ippi.org.ua/sites/default/files/11_0.pdf.
2. Гнатюк С.Л. Особливості захисту персональних даних у сучасному кіберпросторі: правові та техніко-технологічні аспекти // аналіт. доп. / С.Л. Гнатюк. – К.: НІСД, 2014. – 92 с. – (Сер. «Інформаційні стратегії», вип. 3).
3. Крилова Ю.І. Захист персональних даних: вітчизняний та зарубіжний досвід [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ippi.org.ua/sites/default/files/8_5.pdf.
4. Марцщак А.І. Панченко В.М. Проблеми правового захисту персональних даних в умовах соціалізації інтернет-сервісів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ippi.org.ua/sites/default/files/12maisiss.pdf>.
5. Мельник К.С. Інституційно-правовий захист персональних даних в Європейському Союзі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2014/3/51.pdf>.
6. Пазюк А. В. Захист прав громадян у зв'язку з обробкою персональних у правоохоронній діяльності: європейські стандарти і Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cyberpeace.org.ua/files/zahist_prav_gromadan_uzvazku_z_obrobkou_personalnih_danih_u_pravooh_dialnosti.pdf.
7. Серьогін В.О. Право на недоторканість приватного життя у конституційно-правовій теорії та практиці: монографія // Серьогін В.О. – Харків: Видавництво «ФІНН», 2010.
8. Сопілко І.М. Механізм захисту персональних даних: проблеми та перспективи.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://law.nau.edu.ua/images/Nauka/Naukovij_jurnal/2013/statji_n227_2013/Sopilko_66.pdf.
9. Нескородь Н.В. Конфіденційна інформація та суміжні поняття: теоретичний та порівняльний аналізи // Актуальні шляхи удосконалення українського законодавства / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Юрид. клініка. – Харків: Видавництво «Право», 2015. – 464 с.
10. A comprehensive approach on personal data protection in the European Union[Електронний ресурс] // Brussels, 4.11.2010. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/justice/news/consulting_public/0006/com_2010_609_en.pdf.